

TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỀ THỂ DỤC THỂ THAO VÀ GIÁ TRỊ CỦA TƯ TƯỞNG ẤY TRONG TÌNH HÌNH HIỆN NAY

Bùi Thị Kim Ngân, Huỳnh Thị Thu Ngân
Trường Đại học Tiền Giang

Tóm tắt: Bài báo trình bày tư tưởng Hồ Chí Minh về thể dục thể thao, nhấn mạnh vai trò quan trọng của lĩnh vực này trong sự nghiệp cách mạng và phát triển đất nước. Hồ Chí Minh coi thể dục thể thao là công tác cách mạng, góp phần nâng cao sức khỏe nhân dân, xây dựng dân cường, quốc thịnh. Tư tưởng của Người bao gồm các quan điểm về vai trò, đối tượng, nhiệm vụ, biện pháp phát triển phong trào thể dục thể thao, cũng như đào tạo cán bộ ngành này. Những giá trị lý luận và thực tiễn của tư tưởng Hồ Chí Minh vẫn mang tính thời sự, định hướng phát triển thể dục thể thao Việt Nam trong bối cảnh hội nhập quốc tế, đáp ứng yêu cầu về nguồn nhân lực chất lượng cao, có sức khỏe tốt để phục vụ phát triển bền vững.

Từ khóa: Tư tưởng Hồ Chí Minh, thể dục thể thao, sức khỏe nhân dân, dân cường quốc thịnh, phát triển bền vững

HO CHI MINH'S THOUGHT ON PHYSICAL TRAINING AND SPORTS AND THE VALUE OF THIS THOUGHT IN THE CURRENT CONTEXT

Bui Thi Kim Ngan, Huynh Thi Thu Ngan
Tien Giang University

Abstract: This paper explores Ho Chi Minh's thoughts on physical education and sports, highlighting their significant role in Vietnam's revolutionary cause and national development. Ho Chi Minh viewed sports as a revolutionary task, essential for enhancing public health and achieving the goal of a strong nation and prosperous people. His ideology encompasses perspectives on the role, objectives, tasks, and measures to promote sports movements, as well as the training of sports personnel. The theoretical and practical values of Ho Chi Minh's thoughts remain highly relevant, guiding the development of Vietnam's sports sector in the context of global integration, meeting the demand for a high-quality, healthy workforce to support sustainable development.

Key words: Ho Chi Minh's thoughts, physical education, sports, public health, national development, sustainable development

Nhận bài: 22/04/2025

Phản biện: 22/05/2025

Duyệt đăng: 25/05/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Hồ Chí Minh không chỉ là người khai sinh ra nhanh Thể dục Thể thao cách mạng Việt Nam, mà còn là người khởi xướng phong trào thể dục quần chúng nước nhà. Hồ Chí Minh luôn mong muốn mọi người dân đều được khỏe mạnh để xây dựng cuộc sống ấm no hạnh phúc. Người cũng dành sự quan tâm, chăm lo đặc biệt đến sự phát triển của nền Thể dục thể thao nước nhà. Tư tưởng Hồ Chí Minh về thể dục thể thao chính là những định hướng lớn cho ngành Thể dục Thể thao và cho toàn dân ta. Trong giai đoạn hiện nay, những nội dung cơ bản trong quan điểm của Người về thể dục thể thao vẫn luôn mang tính thời sự vì mục tiêu nâng cao sức khỏe toàn dân. Là người lãnh đạo cao nhất của Đảng và cách mạng Việt Nam, Hồ Chí Minh phải lo chỉ đạo những công việc hệ trọng của Đảng và đất nước, nhưng Người vẫn dành cho ngành Thể dục Thể thao sự quan tâm sâu sắc, sự chỉ đạo sâu sát và cụ thể. Những quan điểm chỉ đạo của Người là ở tầm vĩ mô, vừa có tính chính trị nhân văn sâu sắc, vừa có tính định hướng cụ thể. Bản thân Hồ Chí Minh là tấm gương sáng trong hoạt động thể thao, với tinh thần bền bỉ rèn luyện sức khỏe để phục vụ cách mạng,

phụng sự nhân dân, điều đó đã trở thành biểu tượng cao đẹp của dân tộc Việt Nam nói chung và ngành Thể dục Thể thao nói riêng.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Khái niệm tư tưởng Hồ Chí Minh về thể dục thể thao

Tư tưởng Hồ Chí Minh về thể dục thể thao là một bộ phận trong hệ thống di sản tư tưởng của Người, đó là hệ thống các quan điểm toàn diện và sâu sắc về vị trí, vai trò của thể dục thể thao đối với sự nghiệp cách mạng; về đối tượng, nhiệm vụ của ngành Thể dục Thể thao; về giải pháp nâng cao các hoạt động, phong trào thể dục thể thao; về tổ chức bộ máy ngành Thể dục Thể thao; về đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ thể dục thể thao,...

2.2. Nội dung tư tưởng Hồ Chí Minh về thể dục thể thao

2.2.1. Vị trí, vai trò của thể dục thể thao đối với sự nghiệp cách mạng

Thể dục thể thao góp phần nâng cao sức khỏe con người: trong nhiều bài viết, bài nói, Hồ Chí Minh luôn khẳng định tầm quan trọng của sức khỏe đối với mỗi người dân, có sức khỏe thì mới có thể học tập, lao động hiệu quả, phụng sự Tổ

quốc, nhân dân. Người từng dạy “Phải biết quý trọng sức người là vốn quý nhất của ta. Chúng ta cần hết lòng chăm sóc sức khỏe và sử dụng thật hợp lý sức lao động của nhân dân ta”. Hồ Chí Minh coi sức khỏe của con người là sự thống nhất giữa thể chất và tinh thần. Thể chất lành mạnh thì tinh thần sung mãn; tinh thần hăng hái, năng động thể hiện thể chất tốt, lành mạnh. Cơ thể tốt, tinh thần tốt có ảnh hưởng qua lại lẫn nhau và thống nhất biện chứng với nhau. Định nghĩa về sức khỏe của Hồ Chí Minh tuy ngắn gọn nhưng hết sức súc tích, rõ ràng mang tính nhân văn sâu sắc.

Thể dục thể thao vì dân cường nước thịnh: trong tư tưởng Hồ Chí Minh, dân cường và nước thịnh là hai mục tiêu cao quý của chế độ mới. Với quan điểm thể dục thể thao vì dân cường nước thịnh, ngày 27/3/1946, Hồ Chí Minh ra Lời kêu gọi toàn dân tập thể dục: “Giữ gìn dân chủ, xây dựng nước nhà, gây đời sống mới, việc gì cũng cần có sức khỏe mới thành công. Mỗi một người dân yếu ớt, tức là làm cho cả nước yếu ớt một phần, mỗi một người dân mạnh khỏe là góp phần cho cả nước mạnh khỏe. Vậy luyện tập thể dục, bồi bổ sức khỏe là bổn phận của mỗi một người yêu nước. Việc đó không tốn kém, khó khăn gì. Gái trai, già trẻ, ai cũng nên làm và ai cũng làm được. Mỗi ngày lúc ngủ dậy, tập một ít thể dục, ngày nào cũng tập”.

Thể dục thể thao là một công tác cách mạng: tháng 3/1960, tại Hội nghị cán bộ thể dục thể thao, Hồ Chí Minh đã xác định và nhấn mạnh thể dục thể thao là một công tác cách mạng. Tức là Hồ Chí Minh đã đặt thể dục thể thao ngang hàng với các công tác khác như chính trị, tư tưởng, tổ chức, văn hóa, giáo dục... Bởi, công tác thể dục thể thao có nhiệm vụ nghiên cứu phương pháp và thực hành thể dục trong toàn quốc nhằm nâng cao sức khỏe cho nhân dân và cải tạo nòi giống Việt Nam.

2.2.2. Đối tượng, nhiệm vụ của thể dục thể thao

Theo tư tưởng Hồ Chí Minh, đối tượng, nhiệm vụ của ngành Thể dục Thể thao là chăm sóc sức khỏe cho nhân dân. Việc chăm sóc sức khỏe cho nhân dân là trách nhiệm của toàn thể xã hội, trong đó, trước hết là trách nhiệm của mỗi cá nhân. Sức khỏe của mỗi người dân có quan hệ mật thiết đến sức khỏe của cộng đồng, đến vận mệnh của quốc gia, dân tộc.

2.3. Biện pháp nâng cao các hoạt động, phong trào thể dục thể thao

Để cho quần chúng nhân dân tham gia ngày càng đông đảo, Hồ Chí Minh rất coi trọng công

tác tuyên truyền về lợi ích của thể dục thể thao. Người cũng chỉ ra cách thức tốt nhất và hiệu quả nhất của việc chăm sóc sức khỏe là “phòng bệnh”.

2.3.1. Phát triển phong trào thể dục thể thao

Theo tư tưởng Hồ Chí Minh, thể dục thể thao là cho tất cả mọi người, mọi nguồn nhân lực. Do đó, Hồ Chí Minh định hướng cho hoạt động thể dục thể thao nhằm đáp ứng nhu cầu to lớn của nhân dân và đất nước về sức khỏe và phú cường. Theo tư tưởng Hồ Chí Minh, “dưới chế độ dân chủ thể dục thể thao phải trở thành hoạt động chung của quần chúng. Nhân dân có sức khỏe thì mọi công việc đều làm được tốt”. Trong Thư cho Hội nghị Cán bộ Thể dục thể thao toàn miền Bắc ngày 31/3/1960, Người nhấn mạnh: “Muốn lao động sản xuất tốt, công tác và học tập tốt thì cần có sức khỏe. Muốn giữ sức khỏe thì nên thường xuyên luyện tập thể dục thể thao”. Đó là những quan điểm chung của Hồ Chí Minh về thể dục thể thao quần chúng, thể thao cho mọi người. Do đó, phát triển thể dục thể thao quần chúng, thể dục thể thao trường học, thể dục thể thao trong lực lượng vũ trang đều nhằm thực hiện mục tiêu chung là sức khỏe cho mọi người.

2.3.2. Phát triển các môn thể thao

Thể thao truyền thống là một bộ phận quan trọng trong nền văn hóa truyền thống của dân tộc Việt Nam và có sức ảnh hưởng nhất định trong đời sống tinh thần của nhân dân ta, gắn liền với cuộc sống lao động và sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc, chống giặc ngoại xâm của dân tộc ta từ ngàn xưa đến nay. Việc kế thừa và phát huy những truyền thống tốt đẹp của dân tộc, trong đó giữ gìn và phát triển các môn thể thao truyền thống luôn được Hồ Chí Minh lúc sinh thời coi trọng, đề cao, đặc biệt là trong công cuộc xây dựng một nền văn hóa mới khi Người chủ trương: “phát triển những truyền thống tốt đẹp của văn hóa dân tộc và hấp thụ những cái mới của văn hóa tiến bộ thế giới, để xây dựng một nền văn hóa Việt Nam có tính chất dân tộc, khoa học và đại chúng”.

Theo Hồ Chí Minh, bên cạnh các môn thể dục thể thao truyền thống, cần quan tâm đến công tác giao lưu hoạt động thể dục thể thao với nước ngoài. Hồ Chí Minh rất quan tâm đến công tác đối ngoại của thể dục thể thao, coi đây là phương tiện quan trọng để giao lưu, đoàn kết, hữu nghị giữa Việt Nam và các nước trong cộng đồng quốc tế.

2.3.3. Giáo dục, đào tạo, bồi dưỡng, đội ngũ cán bộ thể dục thể thao

Hồ Chí Minh đã dành cho ngành Thể dục Thể

thao những tư tưởng, tình cảm và sự chăm lo to lớn từ tổ chức bộ máy đến các công việc, các phong trào thể dục thể thao, nhất là việc đào tạo, bồi dưỡng, giáo dục, rèn luyện đội ngũ cán bộ thể dục thể thao. Để thể dục thể thao làm tròn nhiệm vụ nâng cao sức khỏe nhân dân, phục vụ sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, Hồ Chí Minh rất quan tâm tới việc đào tạo, bồi dưỡng cán bộ thể dục thể thao. Người chỉ rõ: “Cán bộ thể dục thể thao thì phải học tập chính trị, nghiên cứu nghiệp vụ và hăng hái công tác. Vì đó cũng là một công tác trong những công tác cách mạng khác”. Quan điểm này của Người đã bao quát đầy đủ nội dung của việc bồi dưỡng đội ngũ cán bộ thể dục, thể thao, đó là học chính trị, bồi dưỡng chuyên môn, nghiệp vụ và nâng cao năng lực công tác.

2.4. Giá trị của tư tưởng Hồ Chí Minh về thể dục thể thao

2.4.1. Giá trị lý luận

Tư tưởng Hồ Chí Minh về thể dục thể thao góp phần làm phong phú thêm di sản của Người: bao gồm những quan điểm về các vấn đề cơ bản của thể dục thể thao Việt Nam, là kết quả của sự vận dụng, tiếp thu những tinh hoa văn hóa thể chất của nhân loại, kế thừa biện chứng các giá trị văn hóa thể chất truyền thống của dân tộc. Tư tưởng này luôn định hướng và cổ vũ sự nghiệp phát triển nền thể dục thể thao nước nhà.

Tư tưởng Hồ Chí Minh về thể dục thể thao là cơ sở khoa học cho việc xây dựng nền khoa học thể dục thể thao Việt Nam: những lời dạy của Hồ Chí Minh về thể dục thể thao: “Phải siêng năng tập thể dục thể thao cho mình mãi được nở nang và ra sức giúp việc cho Nhi đồng cứu vong Hội”; “Luyện tập thân thể cho mạnh mẽ”; “Thể dục: làm cho thân thể khỏe mạnh, đồng thời cần giữ gìn vệ sinh và vệ sinh chung”; “Luôn luôn rèn luyện thân thể cho khỏe mạnh. Khỏe mạnh thì mới có đủ sức để tham gia một cách dẻo dai bền bỉ những công việc ích nước lợi dân”; “Công dân đều bình đẳng trước pháp luật. Nhà nước chú trọng đặc biệt việc giáo dục thanh niên về đức dục, trí dục và thể dục”,... nhất là những lời căn dặn của Người khi về thăm và nói chuyện với đồng bào, cán bộ các tỉnh: Cao Bằng (21/02/1961), Tuyên Quang (25/3/1961), xã Đại Nghĩa, tỉnh Hà Đông (07/10/1961), xã Quảng An, Hà Nội (29/9/1962), Nam Định (22/5/1963), rồi đến Bắc Ninh, Quảng Ninh, Thanh Hóa, Nghệ An, Hải Phòng,... luôn là ngọn đuốc sáng soi rọi,

chỉ lối dẫn đường cho nhiệm vụ thể dục thể thao cách mạng hôm nay và mai sau.

2.4.2. Giá trị thực tiễn

Tư tưởng Hồ Chí Minh về thể dục thể thao định hướng xây dựng và phát triển của nhanh Thể dục thể thao Việt Nam: những quan điểm của Hồ Chí Minh về vai trò của thể dục thể thao có ý nghĩa quan trọng, luôn định hướng, chỉ đạo sự nghiệp phát triển thể dục thể thao cách mạng trong mọi thời kỳ, góp phần bảo vệ và tăng cường sức khỏe nhân dân, nâng cao thể chất thể hệ trẻ, phát huy tinh thần dân tộc, tăng cường tình đoàn kết hữu nghị với nhân dân các nước trên thế giới. Hồ Chí Minh thực sự là biểu tượng của văn hóa thể chất Việt Nam. Những quan điểm, chủ trương của Người đã cổ vũ, động viên toàn dân, toàn quân ta đẩy lên phong trào tập luyện thể dục thể thao sâu rộng ngay từ những ngày đầu giành được chính quyền cách mạng cho đến các giai đoạn kháng chiến, kiến quốc sau này, nhất là trong giai đoạn đổi mới hội nhập quốc tế ngày nay.

Tư tưởng Hồ Chí Minh về thể dục thể thao thể hiện tính thời sự sâu sắc trong giai đoạn hiện nay: tư tưởng Hồ Chí Minh về thể dục thể thao đến nay vẫn còn nguyên vẹn giá trị và thể hiện tính thời sự sâu sắc. Trong xu thế phát triển của thế giới hiện nay, với sự cạnh tranh gay gắt của nền kinh tế mở, sự chạy đua với tốc độ phát triển như vũ bão của khoa học công nghệ... vấn đề nguồn nhân lực của mỗi quốc gia, dân tộc được đặt ra cấp thiết hơn bao giờ hết. Như vậy, tư tưởng con người - động lực quan trọng nhất của cách mạng của Hồ Chí Minh vẫn còn vẹn nguyên tính thời sự. Nhưng quan trọng hơn, đó phải là những con người có sức khỏe. Trong xu thế này, nếu con người không có sức khỏe tốt, làm sao có thể đối mặt được với áp lực khốc liệt của vòng xoáy toàn cầu hoá.

Tư tưởng Hồ Chí Minh về thể dục thể thao có ý nghĩa giáo dục ý thức rèn luyện thể dục thể thao đối với tất cả mọi người Tư tưởng Hồ Chí Minh về thể dục thể thao luôn là ngọn đuốc sáng soi rọi, chỉ lối dẫn đường cho nhiệm vụ thể dục thể thao cách mạng hôm nay và mai sau, đồng thời, có ý nghĩa giáo dục ý thức rèn luyện sức khỏe đối với tất cả mọi người dân Việt Nam. Trong mấy thập kỷ qua, tư tưởng của Hồ Chí Minh luôn nhận được sự hưởng ứng rộng khắp của mọi tầng lớp nhân dân. Các cuộc vận động toàn dân rèn luyện thân thể theo gương Bác Hồ vĩ đại đã được tổ chức hàng năm trên mọi miền Tổ quốc với sự tham gia tích cực của hàng triệu người.

III. KẾT LUẬN

Tư tưởng Hồ Chí Minh là một bộ phận cấu thành di sản tư tưởng mà Người đã để lại cho toàn Đảng, toàn dân ta. Đó là sự kết tinh của tinh hoa tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh trong thời kỳ mới. Hồ Chí Minh rất coi trọng những giá trị đạo đức và nhân văn trong thể thao, còn có vai trò định hướng sự hình thành và phát triển nền thể dục thể thao của chế độ mới từ sau cách mạng tháng 8 1945 cho đến ngày nay và cả mai sau.

Tư tưởng Hồ Chí Minh về thể dục thể thao đến nay vẫn còn vẹn nguyên giá trị về mặt lý luận và thực tiễn. Trong bối cảnh tình hình mới, đối với lĩnh vực thể dục thể thao, quan điểm Dân cường thì quốc thịnh của Người lại càng có ý nghĩa sâu sắc và thiết thực. Bởi vì, trong một thế giới toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng, đòi hỏi “sản phẩm đầu ra” là nguồn lao động chất

lượng cao, yêu cầu mỗi người lao động phải đáp ứng được các tiêu chí của những “công dân toàn cầu”. Công dân toàn cầu trước hết phải là người có sức khỏe, có tri thức, có khả năng hợp tác, tham gia quá trình lao động, góp phần vào công cuộc phát triển kinh tế - văn hóa - xã hội của đất nước và của cộng đồng quốc tế, phục vụ cho phát triển bền vững. Chính vì vậy, quan điểm Hồ Chí Minh về giáo dục, đào tạo phát triển con người toàn diện, trong đó có vấn đề giáo dục thể chất đã và đang tiếp tục soi đường, dẫn dắt chúng ta xây dựng thành công chiến lược đào tạo con người, đào tạo nguồn lực chất lượng cao trong điều kiện mới. Tư tưởng Hồ Chí Minh về thể dục thể thao đã thực sự trở thành nguồn động viên tinh thần to lớn, đồng thời là nguồn sức mạnh vật chất mang yếu tố quyết định thắng lợi cho sự nghiệp cách mạng Việt Nam.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Lê Bửu (1995), Bác Hồ với Thể dục thể thao Việt Nam, NXB TĐTT, Hà Nội.
2. Chủ tịch Hồ Chí Minh với Thể dục thể thao (2022), NXB TĐTT, Hà Nội.
3. Hồ Chí Minh (2011), Toàn tập, tập 1 - tập 15, NXB Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.